

Cirkulärnr: 2001:70
Diariernr: 2001/1226
Handläggare: Margareta Erman
Sektion/Enhet: Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet
Datum: 2001-06-21
Mottagare: Individ- och familjeomsorg
Familjerätt
Äldreomsorg
Handikappomsorg
Invandrar- och flyktingmottagande
Rubrik: Ny socialtjänstlag m.m.

Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet
Margareta Erman

2001-06-21

Individ- och familjeomsorg
Familjerätt
Äldreomsorg
Handikappomsorg
Invandrar- och flyktingmottagande

Ny socialtjänstlag m.m.

Riksdagen har den 1 juni 2001 beslutat om en ny socialtjänstlag, vissa ändringar i lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lag om verkställighet av sluten ungdomsvård (LSU) samt en ny lag om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

Till grund för riksdagsbeslutet ligger betänkandet "Socialtjänst i utveckling" SOU 1999:97, regeringens proposition 2000/01:80 "Ny socialtjänstlag m.m." samt socialutskottets betänkande 2000/01: SoU 18.

Nedan presenteras de väsentligaste förändringarna.

LVU, LVM och LSU

Ändringarna i LVU, LVM och LSU träder i kraft den 1 juli 2001. Bestämmelserna innebär att tvångsintagna på LVM- hem och i särskilda ungdomshem samt de som bereds sluten ungdomsvård vid sådana ungdomshem är skyldiga att på uppmaning lämna blod-, urin- eller utandningsprov. Förändringar har därför gjorts i socialtjänstförordningen.

Ändringarna innebär inte några förändringar i socialtjänstens handläggning av dessa ärenden.

Lag om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

Den 1 oktober 2001 skall en ny lag träda i kraft rörande hanteringen av personuppgifter inom socialtjänsten. Någon slutlig lagtext föreligger ännu inte.

Förbundet återkommer med information om hur personuppgifter inom socialtjänsten skall hanteras när den slutliga lagtexten föreligger.

Ny socialtjänstlag

Den nya socialtjänstlagen träder i kraft den 1 januari 2002. Lagen har kvar sin karaktär av ramlag. De grundläggande värderingarna och målen för det sociala arbetet står således kvar. Socialtjänstlagen har däremot redigerats om och delats in i 16 kapitel. Vidare har språket i lagen moderniserats och gjorts mer tillgängligt.

De lagrum som anges nedan avser den nya socialtjänstlagen.

Den enskildes rätt till bistånd stärks, 4 kap 1 §

Bestämmelsen om rätt till bistånd har ändrats så att nuvarande begränsningar om rätt till annat bistånd tas bort. Bestämmelsen innebär i princip en återgång till vad som gällde före den 1 januari 1998.

Rätten till bistånd avser insatser för den enskildes försörjning och livsföring i övrigt oavsett vilken grupp (barn, äldre osv) den enskilde tillhör.

Riksnormen kommer att finnas kvar.

Begreppet "för sin livsföring" sammanfattar en lång rad olika behov av hjälp och stöd, service, behandling, vård och omsorg. Behoven skall tillgodoses med lämpliga insatser utifrån den enskildes situation. Innehållet i insatserna eller typer av insatser är därför inte preciserade i lagen.

För socialnämnden innebär den ändrade biståndsrätten att riktlinjer, delegeringsordning, administrativa system m.m. måste anpassas till den ändrade lagen.

Överklagningsmöjligheten, 16 kap 3 §

Bestämmelsen i 4 kap 1 § innebär att individer, efter behov, har rätt till alla former av socialt bistånd. Den enskilde som är missnöjd med ett myndighetsbeslut skall därför kunna få detta prövat på rättslig väg. Alla former av biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen skall därför kunna överklagas med förvaltningsbesvär.

För socialnämnden innebär detta att besvärshänvisning skall ges vid alla biståndsbeslut som helt eller delvis går emot vad den enskilde begärt.

Vårdplan, 11 kap 3 §

När ett barn placeras för vård i ett annat hem än det egna innebär detta ett stort ingrepp för såväl barnet som för dess familj. Samtidigt tar socialnämnden på sig ett stort ansvar för att barnet får en god vård. Barn och ungdomar som placeras har sällan en renodlad problembild och befinner sig ofta i en komplicerad social situation. En övergripande vårdplan som innefattar barnets behov, behandlingsmål m.m. utgör en förutsättning för att socialnämnden skall kunna ta ett vårdansvar för barnet.

En ny bestämmelse har införts som ålägger socialnämnden att upprätta sådana vårdplaner även när det gäller placeringar med stöd av socialtjänstlagen. Av en sådan plan skall även framgå åtgärder och insatser som andra huvudmän ansvarar för.

För socialnämnden innebär detta att en vårdplan måste upprättas i alla ärenden som avser placering av barn och unga.

Tillsynen över socialtjänsten, 13 kapitlet

I lagen tydliggörs att länsstyrelsen har tillsynen över den socialtjänst som inte enskilda och kommuner bedriver, 2-3 §§.

Länsstyrelsen har rätt att inspektera all socialtjänstverksamhet som står under deras tillsyn dvs. även den som bedrivs i kommunal regi. Den har rätt att inhämta de upplysningar och ta del av de handlingar och annat material som krävs för tillsynen. Den vars verksamhet inspekteras är skyldig att lämna den hjälp som behövs, 4 §.

Länsstyrelsens möjligheter att ingripa mot missförhållanden i kommunala verksamheter har utvidgats från att gälla endast hem för vård eller boende till att även omfatta kommunala boendeformer för service och omvårdnad för äldre, bostad med särskild service för funktionshindrade och kommunal hemtjänst, 6 §.

Förtydligandet i lagen när det gäller länsstyrelsens tillsyn m.m. över den kommunala socialtjänsten kan ses som en anpassning till gällande praxis.

Jämförelser mellan SoL och Nya SoL

I propositionen "Ny socialtjänstlag" bilaga 7 sidan 230- 234 presenteras nuvarande paragrafer och dess motsvarighet i Nya SoL.

Denna lathund är till god hjälp t.ex. vid utbildningar samt när riktlinjer och administrativa system skall omarbetas.

Sammanfattningsvis

Förbundet vill uppmärksamma socialnämnderna på behovet av att se över och anpassa riktlinjer, administrativa rutiner och dataprogram m.m.

Förbundet kommer att aktualisera de socialtjänstblanketter som säljs av Kommentus Blanketter AB. Blanketterna kommer att finnas i såväl pappersform som elektronisk form.

Vi kommer att ge ut cirkulär med förslag till delegeringsordning samt cirkulär angående hanteringen av personuppgifter inom socialtjänsten.

Skriften "Socialtjänstlagen – en vägledning" med kommentarer och praktiska anvisningar till den nya socialtjänstlagen m m, är under omarbetning och skall ges ut under hösten.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet

Anita Sundin

Margareta Erman